

Pietisten.

Namnet Pietist kommer af ett Latinskt ord, Pietas, gudaktighet.

N:o 11.

November 1860.

19 Årg.

Epistelen till de Romare.

Cap. 3: 21, 22.

Men nu är Guds rättfärdighet, utan lagens tillhjälp, uppenbar worden, bewist genom Lagen och Profeterna.

Här börjar nu tredje delen af Capitlet. Apostelen kommer nu till sitt egentliga hufvudämne, hwartill allt det föregående i Brevet varit endast en förberedelse. Detta är det stora hufvudämnet för hela Christi Evangelium, nemligen "Guds rättfärdighet", "den som kommer af Jesu Christo tro". Apostelen hade redan i Cap. 1: 16, 17, sagt, att Christi Evangelium "är en Guds kraft till salighet, derföre, att derutinnan warder Guds rättfärdighet uppenbar". Och då nu denna Guds rättfärdighet är det enda medlet till syndares frälsning; då ingen människa kan salig warda, utan att med en hungrande själ omfatta och iklädas Guds rättfärdighet, så har Apostelen i det föregående gjort allt, för att blotta, och tillintetgöra alla andra tröstegrunder, på det människorna måtte nödgas att söka sin frälsning endast i denna Guds rättfärdighet. Han har först förklarad, att Guds wrede af himmelen warer uppenbar öfwer alla människors ogudaktighet och orättfärdighet" (Cap. 1: 18); han har sedan bewisat, att alla människor, utan något undantag, "äro under synd", och att derföre "intet löst kan af lagens gerningar warda rättfärdigt för Gud". När han hade väl bewisat detta, då war rätta stunden att börja förkunne om den rättfärdighet, som för Gud gäller. När människan genom lagen blifwit tillintetgjord, nedslagen och förstummad, så att hon nu intet eget råd wet för sin frälsning; då har Herren icke mer för den människan något ord om lagen och domen, utan då endast om nåd och försöning, då endast Evangelium om Guds rättfärdighet. Detta är nådens ordning. Apostelen säger:

Men nu, d. ä. i Evangelii nådefulla tid (Jemsf. Gal. 4: 1-4). Ty med en återblick på allt det föregående, deri han beaktat både Judarna och hedningarna såsom stadda under syndens och lagens wilkor, som är hjälplös fördbmelse, framställer han nu, såsom motsats dertill, den behagliga tid och den salighetens dag,

som med rättfärdighetens sol hade uppgått — då Han war kommen, som skulle "predika för de fångar förlossning och för de bundna öppning". Så antyder också Johannes denna motsats, då han säger: "Genom Moses är lagen gifwen; nåd och sanning är kommen genom Jesum Christum". Huru denna nådefulla Evangelii tid i Skriften prisas, se t. ex. Ef. 40: 1, 2; 43: 18, 19; 61: 2; Rom. 13: 11, 12; 2 Cor. 6: 2, m. fl.

Guds rättfärdighet. Här är nu den salighetens klippa, på hvilken allena våra själar måste räddas, eller också ewigt förlorad — men också den "förläggelse-klippa", mot hvilken alla otroens stormar och böljor beständigt häfvi sig. Den Guds rättfärdighet, som här omtalas, är på en gång både det största under af Guds nåd, som någonsin blifvit oss från himmelen uppenbaradt, och äfwen den för alla våra egna tankar mest främmande hemlighet, så att om jag också kan lära och behålla allt annat, kan jag dock aldrig rätt tro och behålla hvad jag lärer om denna Guds rättfärdighet. Den är en så rent himmelsk uppenbarelse och så stridande emot hela vår natur, i synnerhet mot vår djupa och oändliga inbillning om någon egen förmåga och duglighet, att derigenom icke blott de egentligen otrogne med all makt strida emot denna Guds rättfärdighets förkunnelse, utan också att många annars upplyste och wälmående män i detta ämne hafwa mer eller mindre oklara och falska meningar. Detta kommer icke af någon dunkelhet eller twetydighet i Skriftens ord om denna Guds rättfärdighet — wi skola snart finna huru bestämdt och tydligt Skriften talar derom — utan det kommer, såsom nyss sades, deraf, att själfwa saken är så alldeles stridande mot vår natur, våra tankar och tycken; och det är alltid mycket svårt att lösgöra sig ifrån sådant, som ligger i själfwa naturen. Nu är all menniskonatur efter syndafallet så beskaffad, att den alltid vill upphöja sig själf, och, när det gäller handla med Gud, alltid se på sig själf, och derjemte aldrig wänta någon mycket stor nåd af Gud. Dessa böjelser äro hos oss lika bestämda, som tyugslagarna i den yttre naturen, som att en sten icke af sig själf håller sig uppe i luften, utan alltid vill ner åt jorden. Då wi derjemte äro mycket benägna att, ofta omedvetet, göra upp och fästa oss wid egna meningar, och dessa naturligtvis enliga med vår natur, så blifwa wi derigenom obehjwäme att se och omfatta sådana förkunnelser, som strida emot dessa våra egna föreställningar. Så gick det t. ex. för Christi lärjungar, då Herren förkunnade dem, att Han skulle lida och dö. Blott derföre, att det war hos dem förut afgjort, att Han icke skulle af fienderna öfwerwinnas och dödas, utan tvärtom, under jemnt stigande anseende, öfwerwinna alla sina fiender; så säger Evangelisten, att de nu icke kunde förstå sin Herres ord, utan "talet war dem så förbodd, att de icke förstodo hvad som sades" (Luc. 18: 34). Herren använde dock inga främmande eller twetydiga talesätt, utan helt wanliga och bestämda ord ut det språk, de eljest i allt förstodo — "hudflängas", "korsfästas",

"båda" woro inga obekanta ord, de wiste wäl hwad de orden eljest betydde, men nu kunde de icke förstå dem, blott derföre, att det war hos dem förut afgjordt, att något sådant icke skulle wä derfaras deras Mästare. Så går det ock med Biblens förkunnelse om den Guds rättfärdighet, som här omtalas. Den som har det förut afgjordt, att wi icke kunna wara för Gud rättfärdige genom hwad en annan, helt utom oss, har gjort, utan att wi måste på något sätt sjelfwe, i våra egna personer, wara rättfärdige; den som håller det för orimligt, att Gud skulle sjelf i vårt ställe fullgöra den lag, Han gifwit oss: den människan kan icke förstå de annars tydliga orden, när de innehålla något sådant.

Det är derjemte att beklaga, att, ehuru all sarm christendom, allt lif och kraft, all frid, all kärlek och helgande nåd i hjertat beror af tron på Guds rättfärdighet, denna dock äfwen af Christna alltför litet behjertas och framhållas. Detta är wisserligen äfwen en följd af den nämnda hufvud-böjelsen i vår natur, hwilken hemligen drager oss ifrån det, som mest strider emot densamma; men desutom är det ock ett werk af själa-fienden, hwilken wäl wet, att det egentligen är denna punkt som rycker själar ifrån hans rike och behåller dem hos Gud. Wi må derföre wäl gifwa att på detta allraherrligaste ämne, som skall på jorden wara alla trognas lif och styrka och i himmelen är ämnet för alla saligas loffsänger.

Hwad menar då Apostelen här med den "Guds rättfärdighet, som är utan lagens tillhjelp uppenbar worden?" — Han tillägger sjelf genast en kortare förklaring: "den Guds rättfärdighet, säger jag, som kommer af Jesu Christi tro" (v. 21), och "genom den förlossning, som i Christo Jesu skedd är" (v. 24). Men det är i synnerhet i 5:te Cap. han ger den tydligaste förklaringen, då han säger: Såsom för ens synds skull är förbämelse kommen öfwer alla människor, så kommer ock igenom ens rättfärdighet lifsens rättfärdning öfwer alla människor. Ty såsom för en människas olydnad äro många wordne syndare, så warda ock för ens lydnads skull många rättfärdige" (v. 18, 19). Han säger, att det är ens lydnad, ens rättfärdighet som gör oss rättfärdiga inför Gud. Denne Gne, genom hwilkens lydnad och rättfärdighet wi för Gud rättfärdiggöras, war Gud sjelf, uppenbarad i vårt kött — "Gud war i Christo" — och derföre är det i egentlig mening "Guds rättfärdighet", som wi undfå genom "Christi tro", d. ä. tron på Christum. Den kunde wisserligen kallas Guds rättfärdighet redan derföre, att den är oss förskaffad af Gud, äfwen om den bestode i något annat än en lydnad, en lag-uppfyllelse af Gud; men wi finna redan af det anförda, och skola snart finna det ännu tydligare, att den verkligen är i egentlig mening Guds rättfärdighet, att det är Gud i Christo, som är "rättfärdig för orättfärdiga" *).

*) Grundtextens ord på "rättfärdighet" betyder både rättwisa

Så tydligt och uttryckligt än detta allt är förkunnadt i Guds ord, ja, såsom Apostelen i vår text säger, bewittnadt genom Dagen och Profeterna allt ifrån verdens begynnelse, hvarfbre och hela den evangeliska kyrkan, Gudi lof, i denna punkt har en bekännelse; så gör dock den nämnda benägenheten i vår natur, att många enstilde tolkare icke kunnat fatta de tydliga orden i vår text. Den ena har ment, att med Guds rättfärdighet här skulle förstås den egenkapen hos Gud, hvarigenom Han är rättfärdig i sina domar; en annan, att Guds rättfärdighet här skulle beteckna Guds mildhet; en tredje, att den skulle beteckna Guds sätt att rättfärdiggöra oss, således icke rättfärdighet, utan rättfärdiggörelse-sätt; en fjärde, att Guds rättfärdighet skall beteckna den rättfärdighet, Gud verkår i menniskan, den fullkomligare öfwerensstämmelse med lagen, till hwilken wi dels genom Christi uttydning af densamma, dels och i synnerhet genom Christi och Andens inneboende i våra hjertan, kunna komma — flera dylika lösa tolkningar att förbigå. Endast öfwer denna sista wilja wi göra några anmärkningar, emedan den hyfses och uttalas ofta af lärde och wälmenande män inom kyrkan och är mycket stenfager, då den wäl framställas. Det är denna mening, som Luther kallar "de Skolastiske Theologers", neml. att Christi rättfärdighet, med hwilken wi skola inför Gud bestå, skall wara en genom Christum och Anden i oss verkad rättfärdighet, eller, såsom man uttrycker det: "Christi rättfärdighet i oss ingjuten och

och rättfärdighet. Ut i båda bemärkelsen betyder det öfwerensstämmelse med lagen, men med den skilnad, att rättwisa är öfwerensstämmelse med lagen uti att döma, straffa och belöna, då deremot rättfärdighet är öfwerensstämmelse med lagen uti att lyda och fullgöra dess bud; och detta är den betydelse, ordet har på detta ställe. Den som icke wäl skiljer på dessa betydelser af ordet, råkar alltid i mörker. — Uttrycket "Guds rättfärdighet" har också olika betydelser i Skriften: på många ställen betyder det den egenkap hos Gud, hvarigenom Han är helig och skild från allt syndigt; på andra ställen, Hans heliga rättwisa, hvarmed Han dömer och straffar syndare och upprätthåller sin lag; men så ofta det hänföres till menniskans frälsning och icke är en blott personlig egenkap hos Gud, betecknar det, såsom i vår text, den fullkomliga uppsyn af lagen, hwilken Gud i sin ewiga barmhertighet har förordnat och förskaffat till syndares frälsning. Den Guds rättfärdighet, som tillkommer oss genom tron (v. 22), måste beteckna något, som blir den troendes egendom. Det kan då icke beteckna en Guds egenkap, såsom rättwisa, utan ett Guds werk, utfördt genom Hans Son för vår räddning; ty Guds egenkap af rättwisa kan icke blifwa vår. Detta visar i hwilken bemärkelse ordet här förekommer, utom hwad wi derom sett i Apostelens uttryckliga förklaringar.

i vårt wäsende affspeglad". Denna mening anses af många för mycket ofskadlig, efter wi dock icke kunna neka, att en sådan rättfärdighet verkliggen eger rum; men blott den omständigheten, att man förwexlar denna i of verkade rättfärdighet med den, som för Gud gäller, gör denna förwändning så farlig, att den stund kan komma, då du blott genom denna mening blifwer alldeles olycklig, neml. om det kommer derhän med dig, att du finner allbintet af detta Andens werk i ditt hjerta, och skall kanske i samma stund ingå i ewigheten. Märk dertfore följande: Derom är ingen fråga, att icke genom Christum och Anden i of werkas en rättfärdighet, som öfvergår de skriftlärdas och fariseers, neml. en hjertats fromhet, en Herrens fruktans ande, samt en genom tron glad och willig ande till att icke blott i utwertes gerningar, såsom fariseerna, utan i allt vårt lif följa Guds bud; men detta är alldeles icke en rättfärdighet, som består inför Guds heliga döom och dom; ty den är ännu blandad med kärlets brister och utgör icke en fullkomlig motsvarighet emot Guds lag. Dertfore måste wi hafwa ännu en annan, en alldeles fullkomlig rättfärdighet, om wi skola inför Gud bestå, neml. den, som Apostelen omtalar med orden: "ens lydnad", "ens rättfärdighet". Den i of verkade rättfärdigheten hör till helgelsen, och är således icke hvad Apostelen här omtalar, då han säger, att wi warda rättfärdige "genom den förlofning, som i Christo Jesu skedd är"; och åter: genom "ens lydnad", "genom ens rättfärdighet". Det är ett afgörande tecken på en falsk tydning af "Guds rättfärdighet", om den sättes i något annat, än i Sonens lydnad — i något, som skall finnas hos of och träfwas af of, då deremot Gud i Skriften sätter vår salighet uti en annans görande och lidande, som of skänkes och "tillräknas". Detta är den rättfärdighet, om hvilken Anden skulle öfvertyga werlden; såsom Kristus säger: för rättfärdighet; ty jag går till Fadren — "ty jag går till Fadren"; — jag går såsom Öfwerstepest med mina offer af lydnad, böner och blod, till Fadren: det är den rättfärdighet, som för Gonom gäller — "en besynnerlig rättfärdighet, som icke består i något hos of, icke så mycket som en tanke, utan endast och allenast i Christi gång till Fadren". (Luther.)

Guds rättfärdighet ställes här såsom motsats till människans rättfärdighet; och då Apostelen, i Rom. 10: 3, säger, att Judarna foro efter att upprätta sin egen rättfärdighet, och denna bestod i deras egna gerningar, så måste den Guds rättfärdighet, som han i samma vers ställer deremot, också bestå i gerningar, men neml. i den lydnad, hwarmed Guds Son för of uppfyllde lagen; ty så säger v. 4. Och då det i 2 Cor. 5: 21, säges, att Kristus blef gjord till synd för of, på det wi skulle warda Guds rättfärdighet genom Gonom, så ligger i denna motsättning, att såsom Han, "hvilken af ingen synd wiste", blef syndaren för of alla, genom vår synd, som Gonom tillräknades; så måste wi blifwa

rättfärdige genom Hans fullgörande af lagen, hwilket oss tillräknas (jemsf. Rom. 10: 4); och denna Hans rättfärdighet kallas der "Guds rättfärdighet". — Korteligen: Det finns ingen tolkning af uttrycket "Guds rättfärdighet", som på en gång motsvarar både sjelfwa ordets betydelse och den ställning, i hwilken det här förekommer, utom denna enda, att det betyder den rättfärdighet eller uppfyllelse af lagen, både med görande och lidande, som Herren Kristus för oss utförde. Hvarje annan tolkning tjänar endast till att förmörka texten. Och härtill komma sedan alla de Bibelställen, som wisa, att denna Guds rättfärdighet, Christi görande och lidande lydnad, är den enda som frälsar en syndare. Hwilen inför lagen är brottslig och fördömd: på denna Guds rättfärdighet måste den troendes öga alltid riktas; på denna rättfärdighet måste han hwila under lifwet; på denna måste han hwila i döden; och i denna rättfärdighets klädnad måste han stå inför domen, om han icke skall med all sin fromhet blifwa lastad i det yttersta mörkret (Matth. 22: 11—13; Uppb. 19: 8; Gap. 7: 14).

Denna Guds rättfärdighet skiljer sig wäsentligen från hwarje annan rättfärdighet, som någonsin funnits eller kan finnas. Den skiljer sig alldeles från människors och änglars rättfärdighet i afseende på dess Upphofsman; ty den är sjelfwa "Guds rättfärdighet", en rättfärdighet icke af Skapade warelser, utan af Skaparen. "Jag, Herren, Skapar henne", säger Herren uttryckligen om den rättfärdighet, som skulle medföra salighet (Es. 45: 8). Den är en Gudomlig och alldeles fullkomlig rättfärdighet, ty den är ett werk af Jehovah sjelf, och det alldeles i samma mening, i hwilken werlden är ett werk af Gud. Fadren har frambragt den genom Sonen, på samma sätt som Han genom Sonen Skapade werlden. Apostelen Petrus säger i 2 Ep. 1: 1: "Dem som med oss lika dyrbara tro fått hafwa i vår Guds och Frälsares Jesu Christi rättfärdighet" (gr. texten). Här kallas Kristus "vår Gud och Frälsare", och den rättfärdighet, på hwilken vår dyrbara tro grundar sig, kallas "vår Guds och Frälsares rättfärdighet". Kristus sade: "Fördenkull älskar Fadren mig, att jag låter mitt lif"; — — "detta budet fick jag af min Fader"; — "jag och Fadren äro ett".

Det war under "fitt Föds dagar", Guds Son åt oss förwärfwade denna rättfärdighet. Förrän Han kom till denna werld, war Han icke en medlem eller undersåte i Guds rike. — Han war dess hufwud. Han werklade i "Guds Skapelse", d. ä. så som werldens Skapare och styresman — men sedan i "en tjena- res Skapelse" (Phil. 2: 6, 7). Hans fullkomliga helighet kunde förut icke kallas "lydnad"; man kunde hellre säga, att lagen öfwerensstämd med honom, än att Han öfwerensstämd med lagen; Hans Gudomliga helighet bewisade sig uti att stifsta lagen, icke uti att lyda lagen. Men uti sin tjena- res Skapelse ställde Han sig sjelf under den lag, Han hade stiftat för oss, och inträdde uti

den för Sonen, såsom Guds Son, nya öfning, som Apostelen kallar att Han "lärde lydnad" (Ebr. 5: 8). Hans rättfärdighet eller lydnad är således en lydnad af den ärofullaste person, som kunde ställas under lagen, sjelfva den store Herren, som är "Gud öfver allting, välsignad ewinnerligen". Det war en rättfärdighet af Immanuel, 'Gud med oss', och denna lydnad af Guds Son i vår natur har mycket högre förherrligat och tillfredsställt lagen, än en lydnad af alla skapade warelser hade kunnat göra det. Äfwen gjorde Han nu mycket större ära åt lagen, än alla werldens öfwerträdelser hade wanärat den. När andra lyda lagen, så förwärfwa de genom denna lydnad ära åt sig sjelfwa; men när Guds Son lydde lagen, då war det lagen som blef ärad. — Men det är äfwen den ewige Fadrens wilja och förordning, som ger åt Christi lydnad detta höga wärde att förherrliga lagen. Han war af Fadren utwäld och smord till detta embete. Herren war sänd af Herren. Besynnerliga och tänkvärda ord läsas här om hos Profeten Zacharias, Cap. 2: 9, 10, 11: "J skolen förnimma, att Herren Zebaoth mig sändt hafwer. Fröjda dig och war glad, du dotter Sion; ty si, jag kommer och will bo när dig, säger Herren; och du skall förnimma, att Herren Zebaoth mig till dig sändt hafwer". Jemf. härmed Es. 61: 1, 2; Luc. 4: 18—21. Men om alla de ställen i Gamla Testamentet, i hwilka Fadren talar om Sonens sändande, Hans "insättande på det heliga berget Sion", o. dyl., så gingo ju beständigt af Christi mun de orden: "Fadren", "min Faders wilja", "Hans wilja, som mig sändt hafwer". — Han förklarade allt hwad Han gjorde såsom lydnad för Fadrens wilja. Och när wi betänka, att det största och underbaraste Guds werk, som någon tanke kan fatta, neml. att Guds Son blef menniska och bodde i vår syndiga werld, hade endast till ändamål, att lagen skulle med Hans görande och lidande för oss fullgöras, på det syndare skulle kunna frälsas och lagen dock erhålla sin fulla ära; då kunna wi wist aldrig göra oss för hög tanke om det wärde, denna Christi lydnad har för Fadrens ägon. Guds rättfärdighet är således alldeles omätligen widt skild ifrån all annan rättfärdighet i afseende på dess Upphöfman. Men den är också lika widt skild ifrån all annan rättfärdighet genom dess egen art och natur, dess utsträckning, dess waraktighet och dess werkingar.

Hwad dess art och natur angår, består denna rättfärdighet af två delar: fullgörandet af alla lagens bud och lidandet af alla de straff, lagen ädömda syndarena. Dessa båda delar i förening utgöra något, som för ingen skapad warelse är möjligt. Fullgörandet af Guds bud är allt hwad som kunde åstas af skapade warelser i deras första syndfria tillstånd. Sådan war i begynnelsen änglarnas och de första människornas belägenhet. Men för den "andra människan", "Herren af himmelen" (1 Cor. 15: 47), woro willoren helt annorlunda. Kristus war gjord under

lagen, men det war en bruten lag; och följaktligen war Han ock under dess förbannelse. Detta är icke blott innefattadt i de orden, att Han war "gjord under lagen", utan Apostelen säger ock uttryckligt, att Han "wardt en förbannelse för oss" (Gal. 3: 13). Rättvisan krasde detsföre, att Han icke blott skulle uppfylla lagens bud, utan också lida dess straff. Ett blott kreatur må lyda lagens bud, eller ock lida dess straff, men kan icke göra båda delarna. Om en skapad warelse bryter Guds lag, kan han wäl blifwa straffad med det ewiga förderfwet af Herrens ansigte; och Gud hwilkens heliga wrede han lider, blifwer honom ett föremål endast för hat, försträckelse och afsty; för en hjertlig kärlek, ånger och lydnad är han nu obegriplig. Men Kristus war den, som kunde på en gång lida straffet af Guds hand och dock lyda budet att älska Gud. Detta bewisades under hela Hans wandring på jorden, såwål som genom de minnesvärda ord. Han utropade på korset: **Min Gud, min Gud, hwi hafwer du öfwer gifwit mig?** Det profetiska ordet: "Sward, upp öfwer min Herde och öfwer den man, som mig den näste är" (gr. t.. Zach. 13: 7,) gif nu i fullbordan (Matth. 26: 31); den Gudomliga rättwisans sward genomborrade nu Hans själ; Han led nu allt hwad 22:dra Psalmen antyder; och dock säger Han: **Min Gud, Min Gud.** Under det Han led hela tyngden af sin Faderns heliga wrede öfwer alla de synder, Han hade tagit på sig, bar Han dock i sitt hjerta all den kärlek och förtröstan, som också den nämnda psalmen uttrycker. Hans rättfärdighet, Hans uppfyllande af lagen war således ett fullgörande i twenne afseenden, hwilka aldrig kunnat förenas hos något annat wäsende i hela werlden, utom hos honom.

Genom vår Herras Christi lidande war allt det straff, som den Gudomliga rättvisan krasde för synderna, fullkomligt utsländet — det kan man icke säga om något lidande, som skapade warelser utstå. Den som är dömd till ewigt straff, kan aldrig säga, såsom vår wälsignade Herre på korset utropade: det är fullkomnadt. Han allena kunde genom sitt offer borttaga synden. Han allena kunde genom sitt lidande fullkomligt tillfredsställa rättvisan. honom hafwer Fadren detsföre "uppväckt och lossat dödens sweda", till ett tecken, att allt war fullkomnadt. Deremot skulle ett blott kreatur nödgats lida i all ewighet, för att utstå lagens rättwisa straff för synd emot den oändlige Guden. Synd emot Gud är ett oändligt ondt och fordrar ett oändligt straff, som icke kan utstås inom en begränsad tid af warelser, som icke äro mäktige att lida straffet i oändlig grad. Men såwål lidandet, som lydnaden af honom, som är oändlig, gäller för Gud lika med en ewig lydnad och ewigt lidande af skapade warelser. Grunden till denna skilnad ligger, såsom redan är anmärkt, uti den personens oändliga värde, som för oss utslod lidandet *).

*) Wi påminnas här om den träffande bild, hwarmed den döfstum-

Men om vår Medlare allenast hade utstått vårt straff, utan att äfwen för oss fullgöra lagens heliga bud, så hade vi wäl warit befriade från vår dödsdom, men hade icke kunnat erhålla lönen för lagens fullbordan, neml. det ewiga lifwet. Derföre har Herren Kristus också med sin görande lydnad på det fullkomligaste uppfyllt alla lagens bud för oss. Han har fullkomligt älskat Gud, sin himmelske Fader, af allt sitt hjerta, ja, af alla sina krafter, och älskat sin nästa såsom sig sjelf, älskat sina wänner och wälsignat dem som honom bannade; korteligen: hwarje bud i lagen blef af honom på det högsta äradt. Och allt detta har Han gjort för oss, såsom Apostelen säger: "gjord under lagen, för att förlossa dem, som under lagen woro". Ly Guds råd war detta, att såsom igenom en människas olydnad många blifwit syndare; så skulle också igenom ens lydnad många blifwa rättfärdige. Derföre har Kristus både genom görande och lidande lydnad "uppfyllt all rättfärdighet". Denna rättfärdighet af vår Gud och Frälsare är således oändligt ärofyll. Den är först sjelfwa Lag-gifwarens rättfärdighet; och för det andra, är den, såsom vi nu sett, äfwen till sin art och natur oändligt högre, än någon annan rättfärdighet, ware sig af människor eller änglar af högsta tänkbara fullkomlighet.

Men denna rättfärdighet skiljer sig också ifrån all annan rättfärdighet i afseende på dess utsträckning. "En broder kan icke för den andra lösen gifwa"; hwar och en är skyldig Gud en fullkomlig laglydnad, och har han brutit emot Guds lag, så är allt det straff, han kan utstå, blott hans egen rättmätiga del; men när Gud war i Kristus och försonade werlden med sig sjelf; när sjelfwa Lag-gifwaren gaf sig under lagen, för att för oss fullgöra dess bud: så förwärfwade Han härmed en rättfärdighet, som Han alls icke sjelf behöfde, utan som war helt och hållet åt oss förwärfwad. Då den nu derjemte war af ett oändligt värde, så följer häraf, hwad Skriften så undrande förklarar, att den kan betäcka och godtgöra hwarje människas grusligaste synder; såsom Herren sjelf säger: "Om dina synder än wore blodröda, skola de dock warda snöhwita; och om de än wore såsom en rosenfärg, skola de dock warda såsom en ull". Och med denna nåd sträcker den sig till hwar och en, huru många än syndarena äro på jorden. Gwem helst du är, huru helst du lefwat, huru syndig, stryptaktig, förstockad och fördömd du än må känna dig, icke är du osalig derföre, att icke Christi rättfärdighet är tillräcklig äfwen för dig. Äfwen du är dock en af dem, öfwer hwilla

me Zacks lärarinna förklarade detta stora förhållande, då hon samlade och lade på bordet en hop förwifnade blomster, och der bredwid, såsom det motsvarande wärdet, en enda dyrbar guldring. Då klappade den döfstumme gossen sina små händer och strålade i ansigtet af glädje, ty nu förstod han, att en enda guldring gällde mer än alla dessa torra blomster. Ef. 40: 6—8.

Gud förbarmat sig och åt hwilka Han gifwit sin Son med all Hans förtjenst; det är omöjligt att du icke skulle blifwa frälsd genom Christi rättfärdighet, om du genom Honom kommer till Gud, för att nu blifwa Hans egen. Så långt bortgången kan du aldrig wara eller så djupt sjunken, att icke Hans rättfärdighet wida öfwerwäger all din orättfärdighet och synd. Den sträcker sig till allt hwad som heter människa, ty dertill blef Han människa, för att såsom den andre Adam stå pröfwet för alla människor. Det är endast genom bortoblifwande från nåderiket, som någon människa kan gå förlorad.

Men Guds rättfärdighet skiljer sig ifrån all annan äfwen genom dess waraktighet. Adams och änglarnas rättfärdighet egde icke längre bestånd, än de fortforo att i allt fullgöra lagen. Dagen war bindande för dem hwarje ögonblick af deras tillwara. I den stund de öfwerträdde honom, war det slut med deras rättfärdighet. Men Guds rättfärdighet uti Sonens lydnad är en "ewig rättfärdighet" (Dan. 9: 24). Så säger Herren: "Lyfter edra ögon upp till himmelen och skåder ner på jorden: himmelen skall förgås såsom en rökl och jorden föråldras såsom en klädnad, och de som bo deruppå skola dö bort såsom mygg. (gr.-t.); men min salighet blifwer ewinnerligen, och min rättfärdighet skall icke återwända" — "min rättfärdighet blifwer till ewig tid" (Ef. 5: 6, 8). "Christus är genom sitt eget blod en gång för alla ingången uti det heliga och hafwer funnit en ewig återlösnings" (gr.-t. Ebr. 9: 12). Deras kommer, att den som genom tron lefwer af Christi rättfärdighet, har inför Gud en beständig och orubblig rättfärdighet, huru mycket det än weylar med hans egen fromhet; ty denna "ewiga rättfärdighet" gör, att icke blott alla hans förra synder äro för alltid förgåtna, utan od att de, som ännu bo i hans lött och under wandringen äfwen kunna utbryta, skola aldrig räknas honom till fördömmelse, utan han skall wara i en ewig nåd. Såsom Johannes säger: "Om någon syndar, så hafwa wi en Försvarare när Fadren, Jesus Kristus, den rättfärdig är". Då är Han rättfärdig för oss, will Apostelen säga. Detta är alla heligas enda tröst och frälsning. Såsom Luther säger: "Emedan i vårt lött ligger en ewig synd, så war det ock nödigt, att wi uti Kristus skulle hafwa en ewig rättfärdighet". Bofwad ware Gud ewinnerligen!

Ändtligen är ock denna rättfärdighet skild från all annan rättfärdighet genom sina verkningar. Christi rättfärdighet är icke blott grunden för alla syndares återförsoning med Gud, för rättfärdiggörelsen genom tron och för de trognas orubbliga nådastånd, såsom nyss är wisadt; — utan den medför ock flera omätliga nådes-förmåner för tid och ewighet. Den utgör den stora köpesumman, hwarmed vår Herre och Konung köpte åt oss "de nya himlar och den nya jord, uti hwilka rättfärdighet bor" — köpesumman för "det riket, som ifrån werldens begynnelse är tillredt" åt dem, som i Herrens dom blifwit ställda på Domarens

högra sida; — det riket, som är till herrlighet likt Sonom, som förvärfsade oss det. Adam blef i Kapelsen satt i ett paradys; men det war på jorden — det war förgängligt och wansteltigt, det kunde besmittas med synden. Men det paradys, som genom Guds rättfärdighet är oss förskaffadt, och till hwars arfwingar wi födas på nytt genom Christi uppståndelse ifrån de döda, är ett "oförgängligt, obesmittadt och owansteltigt arf, hwilket i himmelen förwaradt är". Christi rättfärdighet är den stora löfpenningen, genom hwilken syndare, som förtjent helwetet, äro befriade från dess afgrund och åter insatta i det barnaskap hos Gud, till hwilket människan i begynnelsen blef skapad. Och med detta barnaskap följer all Guds nåd och wälsignelse: den Helige Andes gåfwa i våra hjertan och de heliga änglars tjenst och sällskap. Människan war i begynnelsen lägre än änglarna, men denna rättfärdighet har upphöjt henne öfwer dessa. Änglarna äro "tjenste-andar, till deras tjenst som saligheten ärfwa skola". Guds återlösta folk står närmast omkring thronen, under det änglarna stå rundtomkring dem (Upp. 5: 11); och Christi rättfärdighet är det hwhita silket, i hwilket bruden, Dammeis hustru, blef klädd: ty "silket är helgonens rättfärdighet".

Den meningen, hwilken somlige hysa, att Christi rättfärdighet endast motsvarar det som genom fallet förlorades, är så långt ifrån sanningen, att Skriften twärtom vittnar, att det är alls ingen likhet emellan det förlorade och det återställda. Apostelen säger uttryckligt, och med ett upprepadt "mycket mer", — att wi hafwa fått mycket mer genom Christum: Rom. 5: 15, 16, 17). Genom den förste Adams olydnad war den rättfärdighet, han af Kapelsen egde, förlorad för honom och hans efterkommande, hwilka alla ärfde hans fallna, syndiga natur. Genom den andre Adams lydnad är icke blott denna första syndens skuld borttagen och förlåtelse förwarfsad för alla Guds barns widstående synder och öfwerträdelser; utan i dessa synders ställe är oss satt en rättfärdighet, som är oändligt herrligare, än Adams war före fallet. Genom syndens och dödens inträde i werlden war den sällhet förlorad, som de oskyldiga människorna skulle hafwa åtnjutit på jorden; men genom gåfwan, af den ewiga rättfärdigheten är himmelens herrlighet oss tillförsäkrad. Apostelen säger: "Det hafwer sig icke så med gåfwan, som med synden; ty om igenom ens synd många äro döde, så är mycket mer Guds nåd och gåfwa mångom rikeligen wedersaren genom Jesum Christum, som den ena människan war i nåden; ty om döden hafwer åt ens synds skull wäldig warit igenom en; mycket mer skola de, som wid så nådens och gåfwans fullhet till rättfärdighet, wara salldige i lifwet genom en, Jesus Kristus".

Utan lagens tillhjelp. Detta är Luthers träffande öfwer-
sättning af textens ord: utan lag. Apostelen will säga: I wän-
na beständigt eder rättfärdighet af lagen, men denna skall så li-

tet hjälpa eder dertill, att den icke ens skall bidra till den rätta rättfärdighetens uppenbarande. Denna är neml. "Guds rättfärdighet", och är alldeles oberoende af någon vår lydnad för lagen, större eller mindre. Då Guds rättfärdighet är den fullkomliga uppfyllelse af lagen, som denna krafde, så kan intet bidrag af någon vår lag lydnad läggas dertill. Och då den himmelske Fadren icke åtnöjt sig med något mindre, än ende Sönnens fullkomliga rättfärdighet, så kan man lätt förstå, att han icke tål något bidrag af oss. Apostelen säger också i kraftiga ord: Om rättfärdigheten kommer af lagen, så är Kristus fåfängt död (Gal. 2: 21). "Utan lagens tillhjälp", betyder således, att människan icke hade att bidra till Guds rättfärdighet. Jäms de trognas nya lydnad skall dertill bidra; den är alltid i tiden ofullkomlig; "Christi rättfärdighet måste betäcka icke blott våra synder utan också våra bästa gerningar" (Luther). Det är onödigt att här twifla om hwilken lag, Apostelen åsyftar, den moraliska eller ceremonial-lagen; ty det gäller om all Guds lag, om allt hwad människan kan göra efter lag; ty han ställer här egentligen människans görande och Guds rättfärdighet emot hwarandra. Kristus har "uppfyllt all rättfärdighet", människan, den brottliga är helt och hållet utesluten från de stora höga värk, hwartill Sonen war invigd och sänd, neml. människans rättfärdiggörande.

Apostelen säger, att Guds rättfärdighet är nu uppenbarad, d. ä. i klar och bestämd predikan framställd. Den war väl äfwen förut uppenbarad i lagens stuggbilder och i profeternas skrifter, men dock mera svagt och dunkelt. Genom Evangelium skulle den framställas i all sin herrlighet, i synnerhet efter Christi död och uppståndelse, då Anden af höiden blef utgjuten öfver Apostlarna. Då skulle Anden öfvertygga werlden om den rättfärdighet, som bestod uti Christi gång till Fadren (Joh. 16: 10). Detta war ett hufvudsakligt ämne i Apostlarnas predikan att deras embete rentaf blifwer kalladt "det embete, som rättfärdigheten predikar" (2 Cor. 3: 9). Ty äfwen då de icke bruka sjelfwa ordet rättfärdighet, så är dock alltid Kristus, för oss utgjutten, det stora hufvudämnet i all deras predikan (1 Cor. 2: 2).

Bewist genom Lagen*) och Profeterna. Apostelen gör här åter samma erinran, som i Cap. 1: 2, neml. att han icke predikar någon nyhet, utan blott detsamma, som Gud ifrån världens begynnelse förkunnat. Guds rättfärdighet är väl nu till fullo "uppenbarad", men är "bewist", eller bewittnad genom

*) Då ordet "lag" i början af versen står utan artikel, betecknar det, såsom redan är sagdt, all Guds lag utan åtskillnad, den naturliga eller den naturliga, moral- eller ceremonial-lagen; men blir då ordet står med artikel, "lagen", och stiles från Profeterna betecknar det de fem Mose böcker, enligt den manliga tolkningen af Gamla Testamentets skrifter. Jems. Luc. 24: 44.

Lagen och Profeterna. O, en väldig styrka för vår tro! Gud har allt ifrån världens begynnelse, med oräkneliga bilder och förutsägelser, uppenbarat sitt råd om vår frälsning genom Kristus. Guds rättfärdighet var dunkelt lofwad redan i det första löftet, om "qvinnans säd, som skulle söndertrampa ormens hufvud". Derest säger Moses uttryckligt, att när Abraham trodde löftet om den "wälsignade säden", wardt det honom räknadt till rättfärdighet". Hela ceremonial-lagen med sina stadgar om offer för synderna, om syndarnas öfverslyttande på offerdjuren, om öfverste-prestens embete, försonings-fester och reningar m. m. — allt war lika många vittnesbörder om Christi offer, Christi lydnad och död för syndare (Ebr. 9: 9; Cap. 10: 1—7). Då lagens taflor förvarades i förbundets ark, war det ett tecken, att den en gång skulle fullbordas af Honom, som med denna ark förebildades, och hwilken sade: "din lag hafwer jag i mitt hjerta" (Ebr. 10: 7). På många dylika sätt vittnade redan lagen om den Guds rättfärdighet, som skulle släntas os med Kristus; men hos Profeterna finna wi och uttryckliga ord derom. Då Esaias, i Cap. 53, först sagt, att Herren lastade allas våra synder uppå Honom m. m. (v. 6). så säger han straxt nedanför (v. 11): Och genom sin kunskap skall Han, min tjänare, den rättfärdige, många rättfärdiga göra; ty Han bär deras synder. Här talas ju uttryckligt om en rättfärdiggörelse, som sker blott derigenom, att "Han bär deras synder" och att de så kunskap om Honom, d. ä. denna rättfärdighet anammas genom tron. — Uti Cap. 56: 1, säger Herren lika uttryckligt: "Gäller rätt och görer rättfärdighet; ty min salighet är när, att hon kommer, och min rättfärdighet, att hon uppenbar warder". Talefättet i detta språk är alldeles lika med Johannes Öbparens: "Öfrer bättring; ty himmelriket är kommet hardt när". — Lika underbart talar Herren här om i Jeremie 23: 5, 6: "Si den tiden kommer, säger Herren, att jag skall uppväcka åt David rättfärdighetens telning (gr. t.), och det skall wara en konung, den wäl regera skall — och detta skall wara Hans namn, det man Honom kalla skall: Herren, vår rättfärdighet". — Och huru uttryckligt talade icke Herrens ängel till den bedjande Daniell! Han säger, att "Christus skall dödad warda". Men om betydelsen af denna död, säger han: "Öfvermådelser skall blifwa förtagen, och synden betäckt, och misgärningen försonad, och den ewiga rättfärdigheten framhåfd" (Cap. 9: 24, 26). — Och i Mal. 4: 2, läse wi: Men eder, som mitt namn frukten, skall uppgå Rättfärdighetens sol och salighet under hennes wingar. — Och liksom sjelfwa sättet för vår rättfärdiggörelse i Nya Test. betecknas med ett afklädande af våra orene kläder och ett påklädande af rena kläder, "hwiitt lila", "bröllopskläder", den "öppersta klädnaden" (Uppb. 19: 8; Cap. 7: 14; Cap. 3: 18; Matth. 22: 11; Luc. 15: 22); så war och rättfärdiggörelse-sättet med samma bild antydt i G:la Test.

Då Herren hade sagt om Jehosua: "Tager de urenna kläder utaf honom"; så uttydde Han det genast så: "Så, jag hafwer tagit dina synder ifrån dig och hafwer klädt dig uti högtidskläder" (Zach. 3: 4). Och öfwer samma beklädnad spunger Esajas: "Jag fröjdar mig i Herranom och min själ är glad i min Gud; w Han hafwer mig ifklädt salighetens kläder och dragit uppå mig rättfärdighetens kjortel, såsom en brudgum i prestelig prydnad och såsom en brud prunkar i sin skrud (gr. t. Cap. 61: 10). Så är Guds rättfärdighet bewittnad genom Lagen och Profeterna. Salighetens väg har varit en och densamma allt ifrån werldens begynnelse (Ebr. 11: 1). O, en wäldig styrka för vår tro! — Men Apostelen förklarar sig ännu tydligare och säger:

22. Den Guds rättfärdighet, säger jag, som kommer af Jesu Christi tro till alla, och öfwer alla dem som tro.

Till att förebygga möjligt missförstånd, om hwilken Guds rättfärdighet. Apostelen i de föregående orden åsyftade, så tillägger han detta: Men Guds rättfärdighet genom Jesu Christi tro (gr. t.). Här är då all owisshet och twist afsluten. Han talar om den rättfärdighet, som kommer af Jesu Christi tro.

Men desutom få wi af dessa ord swar på en annan wiktig fråga. Då nådesblandade själar hört mycket om Guds saliggörande rättfärdighet, så hafwa de wansligen ännu en angelägen fråga på sina hjertan — den frågan, nemligen: "Huru, när och hwad igenom blifwer jag och delaktig af denna Guds rättfärdighet? Hela werlden är återlöst, men icke blifwa derföre alla menniskor saliga: huru skall jag weta, att jag är delaktig af Guds rättfärdighet?" — Här ser du nu swaret, och blott samma gamla swar, som hela Skriften innehåller. Här står: Guds rättfärdighet kommer af Jesu Christi tro; det är en wiss tro på Jesus Kristus, som derföre kallas "Jesu Christi tro" — och Guds rättfärdighet, säger Apostelen, "kommer till alla, och öfwer alla dem som tro". Detta är Guds swar. Du må tycka eller känna det huru du kan i ditt hjerta; men Gud säger öfwerallt i Skriften: "den der tror" — "genom tron" — "af tron" — "tro på Herren Jesum" o. s. w. Men då blifwer ännu en annan fråga wiktig, neml.: "Hwad är tron? Hwad menas med Jesu Christi tro?" — Aldrig får du säkrare swar på den frågan, aldrig någon säkrare beskrifning på den saliggörande tron, än när du gifwer akt på de ställen i Biblen, der Kristus sjelf erkänner någon menniskas tro såsom saliggörande. På alla de ställen, der Jesus säger: "din tro hafwer frälst dig", eller dylikt, der får du se hwad den saliggörande tron är, när du ger akt på huru de menniskorna woro beskaffade, hwilka singo detta vittnesbörd. Och du skall finna hos alla sådana alltid ett och detsamma, neml. att det war någon syndare, som, med allt hwad han försökt efter lagen, icke kunnat blifwa rättfärdig och finna frid, utan twärtom blifwit allt mer olycklig och rädlös, men nu fått höra Evangelium om Christi

stus och derföre kom till Honom och sökte oförstörd nåd. Lagens och Profeternas vittnesbörder om Kristus woro för folket bekanta; sedan kom och Johannes Döparen och pekade på Guds Son; omföder framträdde Kristus och Hans Apostlar med Evangelii predikan; men allt detta aktades för ett intet af alla dem, som hade tröst i sin egen rättfärdighet. Endast utblottade och rådlöse syndare drogos af den ljufliga lukten till Kristus; och nu gif det såsom Johannes säger: "Allom dem som Honom anammade, gaf Han makt att blifwa Guds barn, dem som tro på Hans namn" (Joh. 1: 12); och dessa blefwo nu genom sådan tro nya menniskor, helt förvandlade till hjerta, håg, sinne och alla krafter, "födde af Gud" (v. 13), så att de hela lifwet igenom hängde wid Kristus och woro Hans efterföljare. Sådant ser du i hela Skriften. Deras wet du hwad den saliggörande tron är, neml. icke någon blott kunskap om Gud, Kristus och Evangelium, icke att du blott håller det för sannt och kan tala derom; utan att du med egen syndanöb, och nedslagen öfwer alla dina bättringsförsök, din dåliga ånger, bönn, gudsfruktan m. m., har blifwit intagen af Evangelium om Kristus och Guds rättfärdighet i Honom, så att du icke kan berga dig den förutan, utan nu har ett sådant hjerta, att du hungrar och törstar efter denna nåd; att då du kan riktigt tro och tillegna dig densamma, du får en hjertlig tröst, glädje, kärlek, lust till Guds lag, förtrolig barnskaps-ande, som nu ropar: Abba, käre Fader; att då du icke kan riktigt tro dig ega Guds nåd, du åter är nedslagen, samt hungrar och törstar efter densamma. Si, med ett sådant inre är du en helt annan menniska, än alla otrogna (2 Cor. 5: 17). Sådant är den saliggörande tron. Och fastän du nu har lust till Guds lag och all synd är dig nu en plåga, så att du gerna wille i allt wara helig, kan det dock gå dig dermed mycket olika, så att du stundom strärf af ångest i din ande och är färdig att förneka. Stundom känner dig helt kall och död; men med all denna wexling är du dock alltid i Christo rättfärdig, med själfwa "Guds rättfärdighet", blott genom nämnda tro på Christum. Vår rättfärdighet i Honom kallas derföre här en rättfärdighet af Jesu Christi tro; och i Cap. 4: 11, "trons rättfärdighet"; den kallas aldrig någon annan nådegåfwas rättfärdighet, t. ex. bättringens rättfärdighet, ödmjukhetens rättfärdighet, kärlekens rättfärdighet; nej, utan endast "trons rättfärdighet". Dermed är tillkännagifwet, att rättfärdigheten icke består i några Andens frukter, utan är Guds Söns egen rättfärdighet, hwilken wi endast genom tron anamma. Den består således icke heller i själfwa tron, men emedan wi genom tron emottaga den, så kallas den också "trons rättfärdighet".

Och denna rättfärdighet kommer "till alla" — d. ä. den utbjudes åt alla (Marc. 16: 15) — "och öfwer alla dem som tro". Ordet "öfwer", som är sammanbundet med orden "alla dem som tro", antyder, att ehuru rättfärdigheten genom Evan-